

Els límits d'allò que es pot dir

Publicat per [Interacció](#) [1] el 30/06/2015 - 11:41 | Última modificació: 11/05/2026 - 16:52

Els debats sobre llibertat d'expressió acostumen a aparèixer formulats com una oposició simple entre censura i llibertat. El text d'Oriol Fontdevila, publicat a *Quadern*, intenta precisament escapar d'aquesta simplificació. Escrit en el context immediat dels atemptats contra *Charlie Hebdo* i de l'aprovació de la coneguda "Llei mordassa" a l'Estat espanyol, l'article planteja una pregunta més compromesa políticament: què passa quan la llibertat d'expressió deixa de funcionar només com un dret i es converteix també en una eina ideològica?

Fontdevila no defensa una idea abstracta de llibertat absoluta. El que fa és mostrar les contradiccions que travessen el discurs occidental contemporani. Mentre governs europeus es mobilitzaven públicament en defensa de la llibertat d'expressió després dels atacs a París, molts d'aquests mateixos estats incrementaven paral·lelament les restriccions sobre el dret de reunió, protesta o dissidència. La qüestió central del text no és tant què es pot dir, sinó qui decideix què és acceptable, en quins contextos i amb quines conseqüències polítiques.

L'article pren com a fil conductor dos treballs de l'artista Daniela Ortiz per analitzar com operen els mecanismes contemporanis de censura i legitimació cultural. En *Viatge a l'Àfrica Blanca* (2011), Ortiz confrontava l'espai museístic amb acudits racistes extrets d'internet i incorporats a màscares africanes del Museu Abelló. El conflicte no apareix només en el contingut de l'obra, sinó en la reacció institucional: el museu decideix retirar la peça de l'aparador exterior perquè considera que podria ferir sensibilitats. La censura deixa així de ser una excepció per convertir-se en part constitutiva del mateix funcionament institucional.

La segona obra, *Je suis ton Dieu, je suis ton Islam* (2015), introdueix encara una altra torsió. Ortiz decideix pixelar portades ofensives de *Charlie Hebdo* en lloc de reproduir-les íntegrament. El gest és rellevant perquè desplaça el debat: la llibertat d'expressió ja no apareix necessàriament associada a la màxima circulació possible de les imatges, sinó també a la capacitat de decidir no reproduir-les.

El text continua és pertinent perquè qüestiona una idea molt arrelada en les institucions culturals: que la defensa abstracta de la llibertat d'expressió és suficient per garantir espais realment democràtics. Fontdevila suggereix que el problema contemporani no és només la prohibició explícita, sinó també la manera com determinats discursos circulen amb total impunitat mentre d'altres són desplaçats, neutralitzats o desactivats institucionalment. L'art, en aquest context, deixa de ser simplement un espai de provocació i passa a ser un lloc des d'on observar críticament les condicions polítiques que defineixen què és visible, acceptable o pronunciable.

Les institucions culturals no només exhibeixen obres. També defineixen els límits del que pot circular públicament i en quines condicions.

Referència

Fontdevila, O. (2015). *La llibertat d'expressió, sota sospita. Quadern*.
<https://www.quaderndelesidees.press/la-llibertat-dexpressio-sota-sospita/> [2]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: arts i creació

Etiquetes: drets culturals

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: estudis socials de la cultura

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2015/limits-dallo-que-es-pot-dir>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://www.quaderndelesidees.press/la-llibertat-dexpressio-sota-sospita/>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/5877>